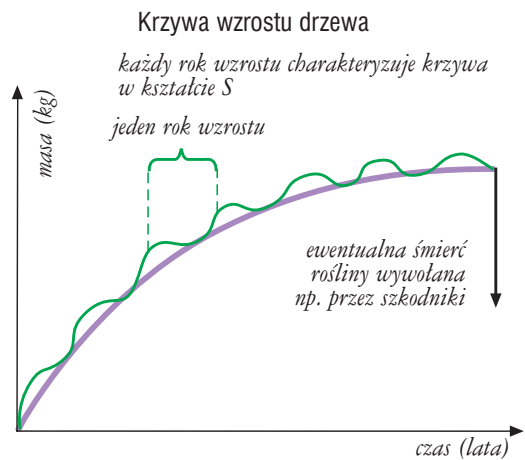
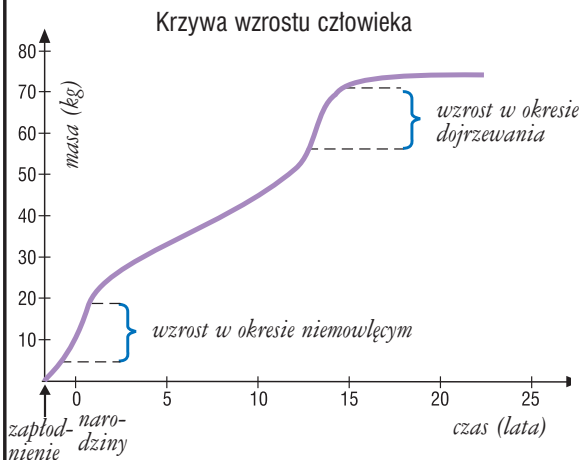
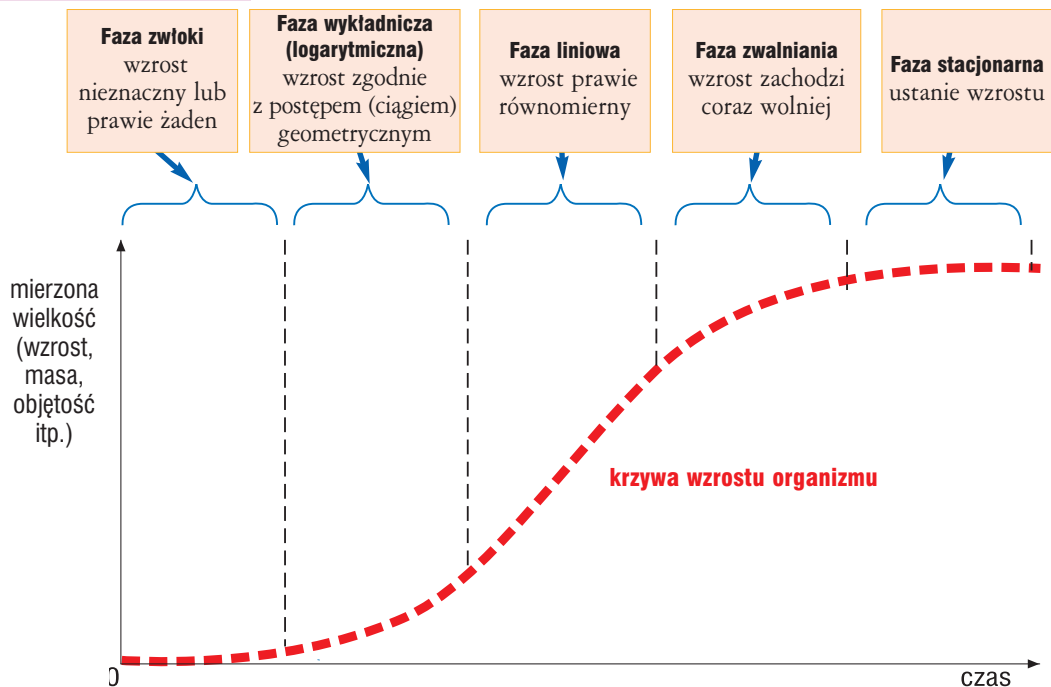

Wzrost organizmu

- Wzrost to proces zwiększania rozmiarów i masy organizmu spowodowany namnażaniem się komórek lub zwiększaniem ich objętości.
Niektóre organizmy rosną tylko przez okres młodociany (np. ssaki), inne mogą rosnąć przez całe życie (np. drzewa). Zwierzęta mają wzrost ograniczony, a jego maksymalna wartość jest cechą gatunkową. Rośliny rosną przez całe swoje życie, choć ich organy, takie jak na przykład owoce, mają wzrost ograniczony.
- U roślin wzrost zachodzi w ściśle określonych miejscach – merystemach.
- U zwierząt we wzroście biorą udział wszystkie tkanki i narządy ciała.

Krzywa wzrostu organizmu

- Krzywa wzrostu organizmu to linia w kształcie litery S (kształt sigmoidalny) ilustrująca przebieg wzrostu mierzonej wielkości (masy, powierzchni, objętości itp.) w czasie od momentu urodzenia lub poczęcia. Krzywe wzrostu osobników i populacji mają podobny kształt.

Sposoby rekombinacji materiału genetycznego bakterii

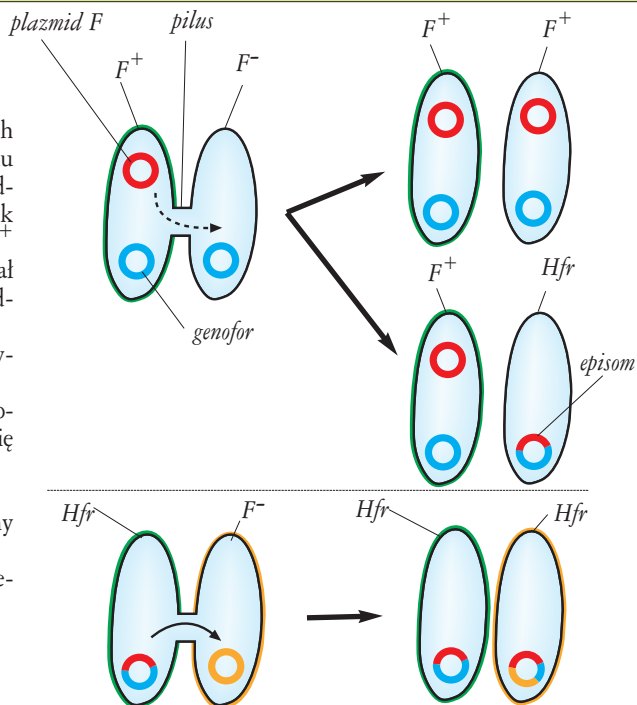
Koniugacja

Proces polegający na połączeniu dwóch komórek bakteryjnych i przekazywaniu materiału genetycznego (plazmidu) z jednej komórki do drugiej. Jedna z komórek jest dawcą materiału genetycznego (F^+ lub Hfr), a druga – biorcą (F^-). Materiał genetyczny przekazywany jest za pośrednictwem fimbrii płciowych (pilusa).

Bakterie mogą występować w trzech typach płciowych:

- typ F^+ – oprócz genomu ma w cytoplazmie plazmid F (DNA składający się z 15 – 25 genów),
- typ F^- – nie ma plazmidu F,
- typ Hfr – ma plazmid F wbudowany w genom.

Do koniugacji dochodzi pomiędzy bakteriami typu F^+ i F^- oraz Hfr i F^- .

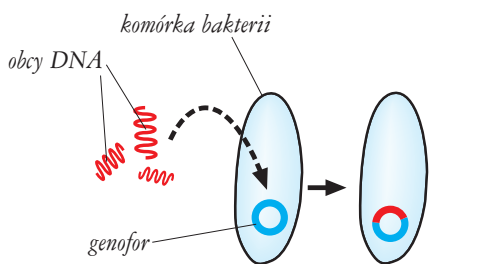

Szcepki Hfr wykorzystuje się do mapowania genów chromosomu metodami genetycznymi. Pozycję genu w chromosomie określa się na podstawie czasu jego wejścia do komórki biorcy podczas koniugacji.

Transformacja

Proces polegający na naturalnym pobraniu przez bakterię DNA z podłoża i wbudowaniu go we własny genom.

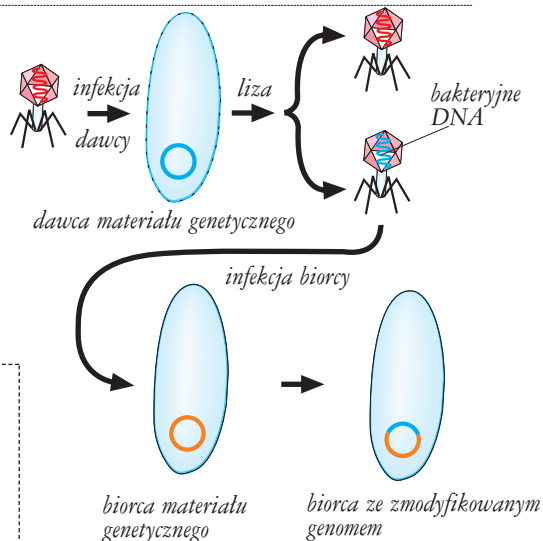
Zjawisko transformacji wykorzystuje się do badania sprzężeń między genami, do klonowania genów, powielania plazmidowego DNA itp.

Transdukcja

Proces polegający na przenoszeniu materiału genetycznego z jednej komórki bakterii do drugiej za pośrednictwem bakteriofaga łagodnego.

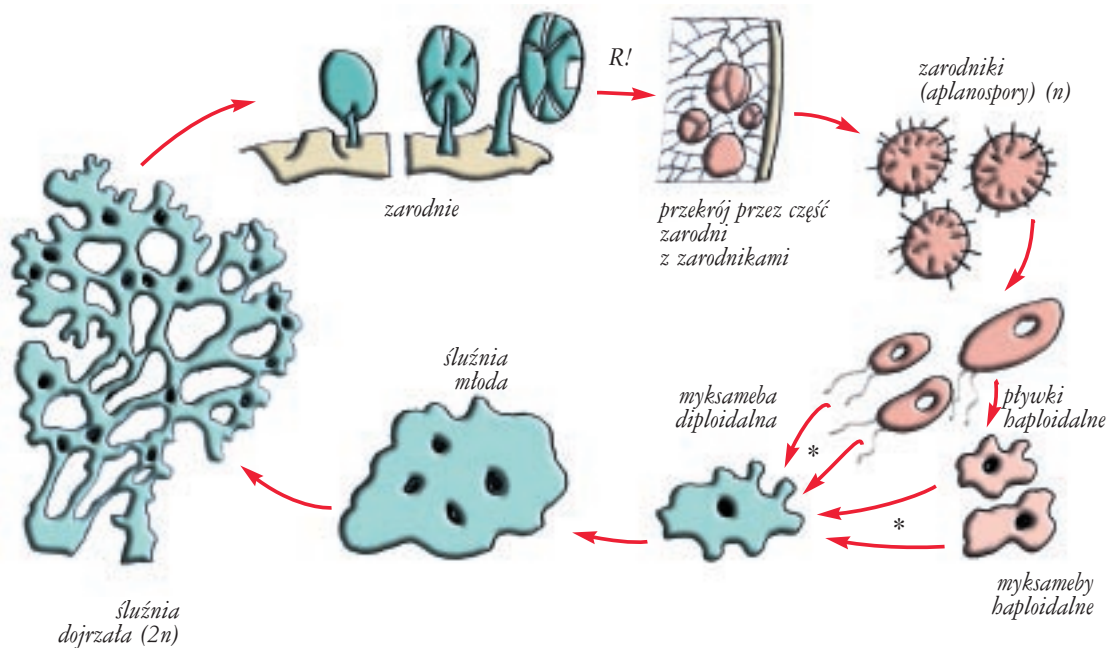
Zjawisko transdukcji wykorzystuje się do badania sprzężeń między genami, w terapii genowej.

Transfekcja

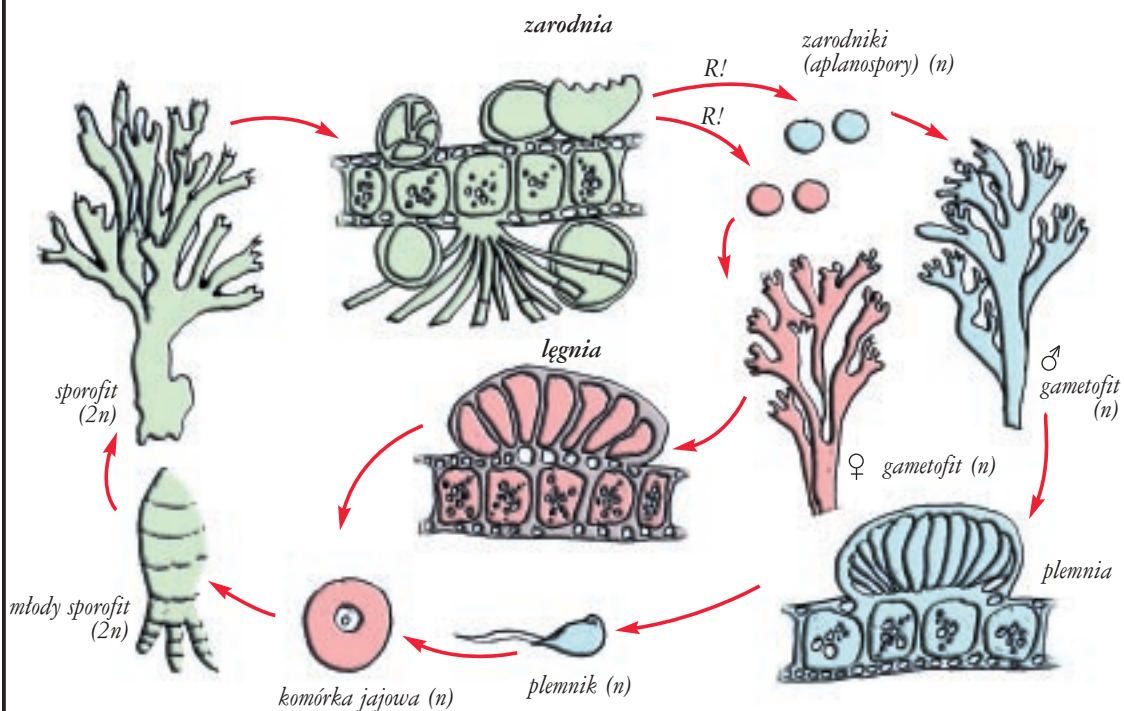
Proces przeprowadzany w laboratorium (nie zachodzi bowiem w naturze) polegający na wprowadzeniu do komórki bakteryjnej DNA bakteriofagowego.

Cykl rozwojowy śluzowca

* W zależności od gatunku kopulują ze sobą uwiciowane pływki lub myksameby.

Cykl rozwojowy Dictyota

Znaczenie grzybów

Znaczenie pozytywne

- Fermentacja przeprowadzona przez drożdże wykorzystywana jest do produkcji chleba i do produkcji alkoholu.
- Wchodzą w ścisłe wzajemne korzystne związki z roślinami wyższymi (np. mikoryza endotroficzna u traw oraz ektotroficzna u sosny i buka), zwierzętami (termity mają w przewodzie pokarmowym symbiotyczne grzyby) i glonami (patrz: porosty).
- Rozkładają substancje organiczne pochodzenia roślinnego i zwierzęcego do prostych związków nieorganicznych CO_2 i H_2O , powodując sprawne krążenie materii w biosferze.
- Są wykorzystywane przez człowieka do kontroli biologicznej, czyli zwalczania chwastów i owadów, a nawet grzybów pasożytujących na roślinach.
- Stosuje się je do biologicznego oczyszczania ścieków oraz tzw. bioremediacji, czyli rozkładu węglowodorów, np. ropy naftowej do wody i dwutlenku węgla.
- Wytwarzają antybiotyki (penicylinę, cefalosporynę), enzymy stosowane w przemyśle spożywczym (np. reninę, celulazę), kwasy (np. mlekowy, cytrynowy).

Znaczenie negatywne

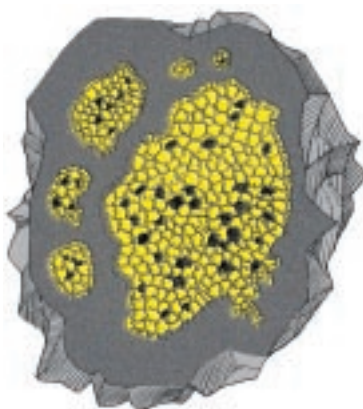
- Rozkładając celulozę, skórę i węglowodory, powodują znaczne szkody gospodarcze.
- Infekując rośliny w czasie plonowania i atakując zbiory, powodują duże straty w rolnictwie.
- Atakując skórę ludzi i zwierząt, powodują choroby, powierzchowne uszkodzenia (np. liszaje, grzybicze stopy, afte), a wnikając głębiej, wywołują poważne schorzenia narządów wewnętrznych, m.in. drożdżycę, grzybicze zapalenie płuc, zwłaszcza u nosicieli wirusa HIV.
- Celowe lub przypadkowe spożycie grzybów trujących powoduje zatrucia, tzw. toksykozy wywołane naturalnymi toksycznymi metabolitami grzybów zwanymi mykotoksynami.

Porosty

- Porosty to organizmy plechowe złożone z dwóch współżyjących symbiotycznie komponentów: grzyba i glonu (zielonicy lub sinicy).
  - Do glonów zalicza się organizmy należące do odrębnych królestw:
    - sinice – bakterie,
    - eugleniny, tobołki, chryzofity, krasnorosty – protisty,
    - glaukocystofity, zielonice – rośliny.
- W porostach grzyb i glon mogą pozostawać w różnym stopniu w zależności od siebie, poczynając od bliskiego sąsiedztwa aż do wnikania ssawek grzyba do wnętrza komórek glonów.*
- Porosty są organizmami samowystarczalnymi: od glonu grzyb otrzymuje asymilaty (cukry), natomiast grzybnia zaopatruje glon w wodę i sole mineralne.

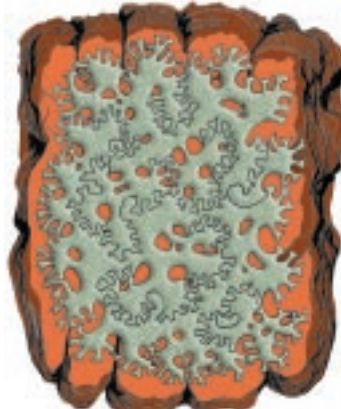
Przykłady postaci plech porostów

Porosty skorupiaste

Wzorek geograficzny

Porosty listkowate

Pustulka pęczczykowata

Porosty krzaczkowate

Chrobotek reniferowy